

Ἐπέστρεψα εἰς τὸ δωμάτιόν μου· ἐκάθησα ἐπὶ τῆς κλίνης μου καὶ ἔκλαισα πολλὴν ὥραν. Οὐτε κἀν εἶχον παρατηρήσει, ὅτι τὸ δέμα ἀπὸ τῶν χειρῶν μου κατέπεσεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ὁ κύριος Ῥάτς τὸ εὗρε, τὸ ἐσήκωσεν, ἠρώτησε τί ἐσόπευα νὰ κάμω μὲ τὰ χρήματα, καὶ τὸ ἔχωσεν εἰς τὸ θυλάκιόν του.

Ἡ κατάσταση τοῦ τότε ὑπέστη σπουδαίαν ἀλλοίωσιν. Μετὰ τινὰς συνδιαλέξεις πρὸς τὸν Συμεὼν Ματθαίοβιτς ἀπέκτησε τὴν ἀπερίοριστον ἐμπιστοσύνην τούτου καὶ μετ' ὀλίγον ἔλαβε θέσιν ἑνωτάτου διευθυντοῦ. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης χρονολογεῖται ἡ φαιδρότης του, ὁ αἰώνιος γέλωσ του. Ἐν ἀρχῇ ἤθελε μόνον πιδηκτικῶς ν' ἀπομιμηθῇ τὸν προστάτην του· κατόπιν ὅμως καθήνησε τοῦτο ἕξι πλέον. Τὴν ἴδιαν ἐποχὴν ἔγινε καὶ ῥώσσοσ πατριώτης. Διὰ τὸν Συμεὼν Ματθαίοβιτς τὸ πᾶν ἦτον ὁ ἐθνισμὸς του. Ἀπεκάλει τὸν ἑαυτὸν τοῦ ῥώσσοσ ψυχῇ τε καὶ σώματι· ἐχλεύαζε τὸν γερμανικὸν ἱματισμὸν, — τὸν ὁποῖον καὶ αὐτὸς συνείδηζε νὰ φέρῃ, — καὶ τὸν μάγειρόν του πρὸς μόρφωσιν τοῦ ὁποῖου ὁ Ἰωάννης Ματθαίοβιτς τόσα εἶχεν ἐξοδεύσει χρήματα, ἔστειλεν εἰς ἐν ἀπομιμητικὸν κτήμα διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον ὅτι δὲν ἦτον ἱκανὸς νὰ παρασκευάσῃ ἀνοσιῶν τι φαγητὸν ἀπὸ λαϊμῶδς χηνῶν. Τελουμένης τῆς λειτουργίας εἰς τὴν ἐκκλησίαν οὐχὶ σπανίως συνέφαλλε μετὰ τῶν φαλιτῶν καὶ βτᾶν τὰ καρᾶσια συνηθροίζοντο διὰ νὰ παίξωσιν ἢ χορεύσωσιν συνετραγῶδει μαζῇ τῶν, ἔκρουε τὸν ρυθμὸν καὶ ἐτοσίμα τὰς παρειάς των. Μετ' ὀλίγον ὅμως ἀνεχώρησε πάλιν εἰς Πετροῦπολιν ἀφήσας τὸν δέντρὸν πατέρα μου ὡς ἀπερίοριστον τρόπον τινὰ κύριον εἰς τὸ κτήμα του.

Πικρὰ ἡμέραι διλψέων ἤρχισαν τώρα δι' ἐμέ. Ἡ μόνη μου παραμυθία ἦτον ἡ μουσικὴ καὶ ἀφιερῶδην εἰς αὐτὴν ἔξ ὅλης καρδίας. Τὸ καλὸν ἦτον, ὅτι ὁ κύριος Ῥάτς εἶχε πολλὰς ἀσχολίας, οὐχ ἦτον ὅμως εἰς ἐκάστην εὐκαιρίαν μ' ἔκαμνε νὰ αἰσθανθῶ, ὅτι μὲ μισεῖ, ὅτι κατὰ τὴν ὑπόσχεσίν του δὲν ἐλησμονήσῃ τὴν ἀρνησίαν μου ἐκείνην. Μ' ἐσυκοφάντει ὅπου ἠδύνατο, μὲ ἠνάγκαζε ν' ἀντιγράψω τὰς μακρὰς καὶ ψευδεῖς ἐκθέσεις του πρὸς τὸν Συμεὼν Ματθαίοβιτς καὶ νὰ διορθώσω εἰς αὐτὰς τὰ ἄπειρα ὀρθογραφικὰ λάθη του. Ὄφειλον κατὰ πάντα νὰ τῷ ὑπακούω· καὶ ὑπήκουον. Μοι ἔλεγε δὲ ὅτι θὰ μὲ κάμῃ ἀπαλην καὶ εὐλύγιτον ὡς μετὰξω.

— Τί ἀνυπότακταις ματιαῖς εἶγε αὐταῖς; ἐφώναζεν ἐνίοτε πρὸς ἐμέ τὸ γεῦμα, πλήττων διὰ τοῦ γρόνθου του τὴν τράπεζαν, καὶ τοῦτο ὁσάνκις εἶχε πῖει προηγουμένως περισσότερον ζῦθον τοῦ συνήθους. Μῆπως νομίζετε ὅτι, ἐπειδὴ εἶμαι ἡσυχὸς ἔάν ἀνάκι, ἔχω καὶ τὸ δικαίωμα — ὄχι! Πρέπει καὶ σεῖς ἔάν ἀνάκι νὰ μὲ κιντᾶξετε!

Ἡ θέσις μου εἶχε κατανηθῆσι ὀπατρόπαιος, ἀνυπόφορος καὶ κατ' ἡμέραν ἠξάνεν ἐπὶ μᾶλλον ἡ πικρία μου. Κάτι τι φοβερὸν ἀνέδου πάντοτε ἐκ νέου ἐν τῇ ψυχῇ μου. Χωρὶς ὕπνον καὶ χωρὶς φῶς διηρχόμην τὰς νύκτας καὶ ἐσεκεπτόμην ἀδιακόπως περὶ τῆς τύχης μου, ἔτση δὲ εἰς τὸ μέσον τῆς ἐσωτερικῆς ταύτης καὶ ἐξωτερικῆς σκοτίας ἤρχισα νὰ ὠριμάζῃ μία φρικαλέα ἀπόφασις. . . . Ἡ ἀφιξίς τοῦ Συμεὼν Ματθαίοβιτς ἔδωκεν ἄλλην διεύθυνσιν εἰς τὰς σκέψεις μου.

Οὐδεὶς τὸν ἐπερίμενε. Τὸ φθινόπωρον εἶχεν ἤδη πολὺ προχωρήσει. Ἐγινε γνωστὸν ὅτι ἀπεκαίρετῃσε τὴν πρωτεύουσιν ἕνεκα λόγων δυσρεσκείας· εἶχε δηλαδὴ σχηματίσει τὴν ἐλπίδα τοῦ νὰ λάβῃ τὴν ταινίαν τοῦ παρασήμου τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ ἀντ' αὐτῆς τῷ προσεφέρῃ μόνον μία ταμβακοθήκη. Πλήρης ὀργῆς ἐναντίον Κυβερνήσεως, ἀνικάνου νὰ ἐκτιμῆσῃ τὰ προτερήματά του, καὶ ἐναντίον τῆς ἀριστοκρατίας τῆς Πετροῦπόλεως, μὴ δεξιότης πρὸς αὐτὸν συμπάθειαν καὶ μὴ λαβούσης μέρος εἰς τὴν ἀγανάκτησίν του, συνέλαβε τὴν ἀπόφασιν νὰ ἐγκατασταθῇ εἰς τὴν ἐπαρχίαν καὶ νὰ ἀφιερῶθῃ εἰς τὴν οἰκονομίαν. Εἶχεν ἔλθει μόνος. Ὁ υἱὸς τοῦ Μιχαῆλ ἐπρόκειτο νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ ἀργότερον, κατὰ τὰς παραμονὰς τοῦ νέου ἔτους. Ὁ θετὸς πατὴρ μου εἰργάζετο σχεδὸν ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Συμεὼν Ματθαίοβιτς, ὅστις ὁσημέραι ἐνεπιστεύετο εἰς αὐτὸν πλείοτερα πράγματα. Ἐμὲ ἄφρων ἤσυχον, διότι δὲν εἶχε καιρὸν νὰ ἐξοδεύῃ πρὸς τυραννίαν μου. Ὁ κύριος του δηλαδὴ συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ ἱδρύσῃ χαρτοποιεῖον. Περὶ βιομηχανικῶν πραγμάτων ὁ κύριος Ῥάτς

οὐδὲ τὴν παραμικρὰν εἶχεν ἔνοιαν καὶ ὁ Συμεὼν Ματθαίοβιτς ἐγνώριζε τοῦτο. Ἐν τούτοις ὅμως ὁ θετὸς πατὴρ μου ἦτον „ἐκτελεστής“ (λέξις τότε λίαν προσφιλέ!) ἦτον ἄλλος „Ἀρακτσεγέφ“, καὶ τοῦτο ἦτον ἀρκετὸν. Ὁ Συμεὼν Ματθαίοβιτς ῥητῶς τὸν ἀπεκάλει „ἰδικὸν τοῦ Ἀρακτσεγέφ“, καὶ διαβεβαιῶν προσέθετε: „Ἐγὼ εὐχαριστιμένους μὲ τὸν ζῆλον, ὅσον δ' ἀφορᾷ πρὸς τὴν διεύθυνσιν, ἐγὼ θὰ τὴν δώσω.

Ἐν μέσῳ τῶν πολλῶν φροντίδων τοῦ περὶ τοῦ ἐργοστασίου, τοῦ κτήματος, τῆς ἱδρύσεως ἰδιαιτέρου γραφείου ἀνταποκρίσεως, τῆς ἐφευρέσεως νέων τίτλων κτλ. κατώρθωσε πάλιν ὁ Συμεὼν Ματθαίοβιτς νὰ εὕρῃ καιρὸν, ὅπως στρέψῃ καὶ πρὸς ἐμέ τὴν προσοχὴν του. Ἐσπέραν τινὰ προσεκληθῆν εἰς τὸ δωμάτιον τῶν ξένων καὶ παρεκλήθη νὰ παίξω τὸ κλειδοκύμαλον. Ὁ Συμεὼν Ματθαίοβιτς ἠγάπα τὴν μουσικὴν ἐπι ολιγώτερον τοῦ ἀποθανόντος ἀδελφοῦ του. Ἐν τούτοις εἶχε τὴν ἀγαθότητα νὰ μ' εὐχαριστήσῃ καὶ νὰ μ' ἐνθαρρύνῃ τὴν ἐπιούσαν δὲ προσεκληθῆν εἰς τὴν τράπεζαν. Μετὰ τὸ γεῦμα ὁ Συμεὼν Ματθαίοβιτς συνομιλήσεν ἐπὶ τινὰ χρόνον μετ' ἐμοῦ, μοι ἀπέτεινε ἐρωτήσεις διαφόρους καὶ ἐγέλα ἐπὶ ταύτῃ ἢ ἐκείνῃ τῇ ἀποκρίσει, ἀν καὶ δὲν ἐνθυμοῦμαι νὰ ὑψηλῆ τι ἄξιον γέλωτος ἐν αὐταῖς, καὶ συγχρόνως μὲ προσέβλεπε μὲ τόσον ἀλλόκοτα βλέμματα. . . . αὐτὸ μοι ἦτο πολὺ ὀχληρὸν. Δὲν ἠδύναμην νὰ ὑποφέρω τοὺς ὀφθαλμοὺς τούτους μὲ τὴν εἰλικρινῆ των ἔκφρασιν καὶ τὴν ζωηρὰν λάμψιν των, διότι μοι ἐφαίνετο τρόπον τινὰ ὡσάν ὑπὸ τὴν εἰλικρινεῖαν ταύτην νὰ ἐκρύπτετο κατὶ κακόν, ὡσάν ὑπὸ τὴν ζωηρὰν ταύτην λάμψιν νὰ περιεκάλυπτε τὴν ψυχὴν του βαθὺ σκότος.

— Ἀναγνώστριάν μου βεβαίως δὲν θὰ σᾶς κάμω, εἶπε τελειῶν τὸν λόγον του καὶ δέλων οἶνεσι νὰ ἐξαλείψῃ τὴν δυσάρεστον ἐντύπωσιν, ἣν εἶχε προσενήσει ἐπ' ἐμοῦ. Δόξα τῷ Θεῷ, δὲν ἔγινε ἀκόμη τυφλὸς καὶ δύναμαι μόνος μου νὰ διαβῶσω ἕνα τσάι ὅμως ἀπὸ τὸ χερί σας θὰ τὸ πῖω μὲ περισσότεραν εὐχαρίστησιν, καὶ ἐπίσης μὲ ἠδονὴν θὰ σᾶς ἀκούω νὰ παίξετε τὸ πιάνο.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης ἔτριγον πάντοτε εἰς τὴν τράπεζαν του καὶ ἔμενον ἐνίοτε εἰς τὸ δωμάτιον τῶν ξένων μέχρις ἑσπέρας. Ὅπως καὶ ὁ θετὸς μου πατὴρ προσεβίβωσεν καὶ ἐγὼ τὴν εὐνοίαν του· δὲν ἠσθάνθη ὅμως χαρὰν ἐπὶ τούτῳ. Ὁ Συμεὼν Ματθαίοβιτς, νὰ εἶπω τὴν ἀλήθειαν, ἐφέρετο πρὸς ἐμέ μετὰ πολλοῦ σεβασμοῦ. Ἄμυδρόν τιν ὅμως προαίσημα μοι ἔλεγεν, ὅτι εἰς αὐτὸν τὸν ἀνθρωπὸν ὑπήρχε κατὶ, τὸ ὁποῖον μὲ ἀπετροπίαζε, μὲ ἐτρόμαζε. Αὐτὸ τὸ κατὶ δὲν ἐξεδηλοῦτο εἰς τοὺς λόγους του, ἀλλ' εἰς τὸν βδελυρὸν γέλωτά του, εἰς τοὺς ἀπαισίους τοῦ ὀφθαλμοῦ. Οὐδέποτε εἶπε τι

πρὸς ἐμέ περὶ τοῦ πατρὸς μου, τοῦ ἀδελφοῦ του, καὶ μοι ἐφαίνετο ὅτι τὴν τοιαύτην συνομιλίαν δὲν ἀπέφειγεν, ὅπως μὴ ἀφυπνίσῃ ἐν ἐμοὶ φιλοδόξους ἰδέας ἢ ἀξιώσεις, ἀλλὰ δι' ἄλλον τινὰ λόγον, περὶ τοῦ ὁποῖου τότε καμμίαν ἐγὼ ἔνοιαν εἰσέτι εἶχον, ὅστις ὅμως διήγειρεν ἐν ἐμοὶ παραδόξους ἰδέας καὶ μ' ἔκαμνε νὰ ἐρυθριῶ. . . . Τὰ Χριστούγεννα ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ Μιχαῆλ.

Ἐγὼ, αἰσθάνομαι ὅτι δὲν δύναμαι νὰ ἐξακολουθήσω ὅπως ἤρχισα. Αἱ ἀναμνήσεις εἶνε παραπολὺ ἀλγεινὰ δι' ἐμέ. Κυρίως δὲ τώρα μοι εἶνε ἀδύνατον νὰ τὰς διηγηθῶ ἀταράχως. . . . Καὶ πρὸς τί νὰ τὸ ἀποκρύψω; ἠγάπησα τὸν Μιχαῆλ, καὶ αὐτὸς ἠγάπησεν ἐμέ.

Δὲν θὰ διηγηθῶ πῶς συνέβη τοῦτο. Ἄχ, πόσον ζωηρῶς ἐνθυμοῦμαι ἀκόμη τὴν στιγμὴν ἐκείνην κατὰ τὴν ὁποίαν, ὠραῖος καὶ ὑψηλός, εἰσῆλθον εἰς τὸ δωμάτιον φέρων σισύραν παρωφασμένην διὰ μετώξης καὶ χειμερινὰ ὑποδήματα (ἐκάθημην τότε παρὰ τὸ κλειδοκύμαλον καὶ ἔπαιζον μίαν ὠδὴν τοῦ Βέμπερ), πῶς κατόπιν ἀπετίναξε τὴν πάχην ἀπὸ τοῦ ἐκ δέρματος λευκοκίττιδος πύλου του, καὶ πρὶν ἢ προχωρήσῃ πρὸς τὸν πατέρα του ἔρριψεν ἐπ' ἐμοῦ ταχὺ καὶ ἐκθαμβὸν βλέμμα. Καὶ ἀπὸ τῆς ἑσπέρας ταύτης δὲν ἠδύναμην πλέον νὰ τὸν λησμονήσω, δὲν ἠδύναμην ν' ἀποδιώξω ἀπὸ τὸν νοῦν μου ἐκεῖνο τὸ νεανικὸν καὶ πλήρες ἀγαθότητος πρόσωπον. ἤρχισα νὰ ὀμιλῇ — καὶ ἡ φωνὴ του ἔκαμνε νὰ τρέμῃ ἐκάστη χορδὴ τῆς καρδίας μου — ἀνδρική, γλυκίαν φωνὴν καὶ εἰς ἕκαστον φθόγγον προδίδουσα ψυχὴν καθαρὰν καὶ εἰλικρινῆ! Ὁ Συμεὼν Ματθαίοβιτς

ΕΝΑΓΜΑΣΙΑ ΓΑΛΛΙΑΟΣ.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Οὐγενόττων (ἴδ. σ. 106).